

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Dominic'a.	
Pretiuu de prenumeratiune:	
pre anu intregu	6 fl. v. a.
„ diumetate de anu	3 fl. v. a.
„ patrariu de anu	1 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:	
pre anu intregu	9 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a droptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcoposca. Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Fóia oficiale din 14. Decembre nou a. c. sub Nrulu 287 aduce scirea inbucuratória: cá Maiestatea Sa imperatulu in 7. Decembre nou, a bine voitu actulu sinodulu diecesanu electoralu alu nostru, prin care Preacuviosulu D. Archimandritu si Vicariu Mironu Romanu fũ alesu de episcopu alu acestei diecese — preagratiosu a-lu intari.

Formarea clerului teneru.

Un'a din trebuintiele nóstre mai mari este: *formarea clerului teneru*; o formare, carea se corespunda demnitatii unni cleru romanu ortodossu. Inicativ'a in acésta privintia s'a facutu inca de primulu sinodu eparchialu, care prin recerut'a calificatiune de optu clase, s'a ingrigitu, ca teologii se posiéda pregatiri indestulitórie spre a cuprinde din temeiu sciintiele mai nalte teologice. Avemu dara o tenerime clericala bine pregatita. Nu ni remane inderetru decátu formarea ei potrivitv pregatiriloru ce le posiede.

Scimu in deobsee, cumca omulu in virst'a tineretiei este mai receptivu; elu póte fi unu virtuosu ori depravatu, precum inriurile din afora asupr'a lui au fostu bune ori stricatióse. Pentru aceea bine se cumpenimu ce insémna a fi *presbiteru*. Asia se formamu clerulu teneru, ca preotii cu vrednicie sè se numésca presbiterii (betranii) poporulu; o impregiurare, ce presupune in preotu o perfectiune omenésca de celu mai inaltu gradu. Adeveratu, perfectiunea preotulu n'o potemu judecá dupa gradulu sciintieloru profane, prin cari elu póte fi unu omu eruditu in sa nu si preotu eruditu. Eruditiunea preotulu ortodossu jace in perfect'a cunoscintia a lucrurilor sante, in perfect'a cunoscintia a teologiei si a moralulu crestinescu.

Dupa sistem'a actuala, teologii nostri potu fi ómeni sociali, ómeni invetiati, si preoti buni mai pucinu, pentrucá sistem'a de formare nu corespunde recerintieloru. In susi corpulu profesoralu, prelanga tóta bunavointi'a, trud'a si anergia, nu póte produce acele rezultate, ce intr'o sistema corespundiatória ar potea se produca.

Tenerii romani in genere au d'a intimpiná mari dificultati in desvoltarea loru; trecuti preste pragulu gimnasieloru cu multe neajunsuri, ei dau de noue si mai mari dificultati. Parintii loru, cari abia cu multe sudori ii au crescutu prin gimnasie, candu acesti'a pasiescu in institute mai inalte de invetiamentu, materialminte sunt scapatati cu totul, incátu nu-ii mai potu ajutorá, ei sunt constrinsi insisi a-si cercá subsistinti'a, daca voiescu a studiá óresicum teologi'a séu alta facultate, prin ce, vrendu nevrendu, cauta se neglege datorintiele loru teologice. Altii éra si favoriti, mai bucurosu citescu romanuri ori scriu novelete in timpulu liberu decátu a se ocupá cu sciintiele din sfer'a loru. De aici apoi urméza acea nenorocire, cá lumin'a preotulu luminéza prea pucinu poporulu, carele in conceptiunea despre Ddieu si astadi e in stadiulu primitivu, avendu o credintia superstitiósá. S'ar crede cá,

tenerii cei mai bine calificati vor se fie si cei mai buni preoti; in sa in multe casuri ni se vedesce togmai contrariulu, clericii cei mai alesi facu mai mici progrese in biserica.

Si pentru ce?

Pentrucá nefindu ei deplinu formati in institutulu teologicu, in biserica unde numai cu moral'a si evangeliulu au de lucratu, sunt mai pucinu cunoscuti. Lucru prea naturalu. Precum advocatulu nu póte fi advocatu bunu nesciindu perfectu legile, togmai asia preotulu nesciindu bine scriptur'a nu póte fi preotu bunu.

In vremile trecute tóta sciinti'a preotiloru se marginea intru cunóscerea s. scripturi, si totusi ei erau buni preoti, celu pucinu in privinti'a religiositatii si a moralitatii poporulu astadi e mai scapatatu. Invetiatur'a loru érá intemeiata pre cele mai sanatóse principii, pre principiele s. scripturi, nu ca invetiatur'a unoru preoti actuali, cari inglodati in filosofi'a profana, cadu din extremitati in extremitati. Pentru aceea cugetu a fi venitu timpulu, ca sinodulu eparchialu, daca odata a inceputu oper'a formarei unei noue generatiuni clericale, se o si finésca. *Unu institutu teologicu bine organizatu si provediutu cu unu seminaru* este cea mai mare trebuintia la noi. Candu afirmu, cumca unu seminaru este de cea mai mare trebuintia, amu motivele mele intemeiate pre acea favorabila impregiurare, cá clericii in seminaru fiindu, s'ar potea multu perfectiuná in sciintiele teologice. N'am in sa dorinti'a d'a vedé in biserica nóstra unu atare seminaru, cumu de regula sunt seminariile papistasie. Altcum sinodulu eparchialu va sci se-lu organizeze potrivitv spiritulu tempulu si ortodossiei nóstre, cu atátu mai alesu, cá preotii nostri nu sunt celibi, ei totu atátia capi de familie.

Doze mari avantagie ar fi pentru noi seminarulu: amu avea clerici crescuti in adeveratulu spiritu bisericescu si: amu inmultí deodata si numerulu preotiloru ce din dí in dí scade, in cátu adi mane vom vedea pre credintiosii nostri alérgandu pre la Episcopulu, nu se si aléga ei, ci elu se li denumésca preoti.

Sunt fórté nedrepti si neconsecinti laicii facia cu clerulu. Ei pretindu, ca preotii se stralucésca intru invetiatura, intru zelulu de a luminá poporulu si a aperá interesele lui in tóta vremea cu ori ce pretini; cu unu cuventu ei aceea pretindu dela preoti, ce dela nime altulu in lume nu potu pretinde, si totusi pentru cultur'a acestora mai pucinu, séu de feliu nu se intereséza, nu numai ci tenerii teologi chiar pentru cá-su teologi sunt eschisi dela beneficiile, de cari tenerii dela alte facultati se bucura, intre cari unii crescuti cu stipendie nationale, in urma intorecu spatele catra nati'a ce ii-a crescutu.

Vedeti Dloru! nu este clasa de ómeni mai despretiuta ca preotimea. Cu neajunsuri si in lipse mai mari sicastiga sciintiele teologice, cu lipse si neajunsuri se lupta intru implinirea misiunei loru, in cátu potu díce cá lucratoriulu vrednicu nu se bucura de plat'a ce o merita.

Voiti preoti luminati? dati-le ocașunea sè se perfecționeze. Nu suferiti spre detrimentulu bisericeii, ca clericii sè se jertfèsca în alte lucruri de prisosu preotului, ci li asigurati o poziția potrivita vocatiunii lor. Fiintiați seminarium și nu ne lasati togmai în metropoli'a dieceșei asia desolati. Ocașunea este bine venita numai zelulu și energi'a se nu lipsèsca. Precumu anunciaràm într'unu numeru alu foi nòstre, deja se facu preparative pentru infintiarea unui edificiu școlariu, și înca prin unu asia barbatu, dela care noi potemu asteptá multu. **V. Mangra.**

Siepreusiu 23/11. 1873.

Onorata Redactiune „Lumina“!

Refusandu-mi-se din partea „Albinei“ publicarea articolului aci alaturatu, mi-ieu refugiu la Dnevòstra și ve rogu, — nu în numele meu, — ci în interesulu adevèrului și în numele aloru peste 700 de preoti din dieces'a Aradului, acaroru onóre, caracteru și viitoriu a fostu atacatu în nrulu 82 a acelei foi, ca se bine voiti a-i dá locu în colònele „Luminei“ din cuventu în cuventu asia precum urmèza.

Alu Onoratei Red. stimatoriu
M. Sturza, preotu.

Onorata Redactiune!

În nrulu 82. alu „Albinei“ „unu raru, adevèratu escelintu a clerului nostru nationalu“ sub pseudonumele de ARGUS scrie unu articlu lungu, pre care de asiu avea gustu sè-lu critizezu din punctu în punctu, ar trebui se mai scriu și eu baremu de trei ori atâta, câtu a scriu Dnulu ARGUS, pentru că este plinu de idei confuse și ne fundate, cu care eu inse de astadata nu vreu se me ocupu peste totu, ci me marginescu a-mi face reflesiuni mele numai la acele pasage din numitulu articlu, care ca romanu adevèratu nu le potu tacé, și la acele prin care Dnulu ARGUS, se silesce a intinã aceea clasa sèu corporatiune, la care apartieniu și eu. Si acèst'a o facu numai pentru aceea, ca nu cumva cineva se crèda asertiuniloru vane, care Dnulu ARGUS pòte aflandu-se în o poziția mai fericitu, sèu dóra într'o trèpta mai înalta a preotiei — dèca e preotu —*) numai de imbuibațu cutèza a le aserá, necunoscendu sèu nevoindu a cunosce starea de rendu a clerului.

„Moravurile nòstre nenaturale sunt caus'a nepotintiei; de aci nedisciplin'a în tóte afacerile“ etc. Acèst'a este o asertiune drèpta, chiaru și plinu de adevèru, și este disa de dnulu ARGUS; dara dèca Dnelui este preotu, atunci voiu demonstrá, că singuru e unu omu. nenaturale și prin urmare este și primesdiosu, pentru că apertienendu Dnelui la clas'a clerului, singuru vine de se scuipe pe sine în facia, ce e lucru nenaturale; căci icón'a ce o arata Dnelui publiculu, infacisèza clerulu ca pe nesce bube și ca pe nesce morburi ce rodu, la inim'a natiunii și lucrã spre ruinarea poporului nostru. Èta ce scrie Dnelui: „Aman! dnii preoti nu numai ar trãi ci ar și agonisí.“ „Pecãtu chilipirile preotiloru se vedu a se incubá cu idei contrarii esistintiei nòstre.“ „Locomi'a este generala, dara ea s'a facutu proprietatea și virtutea per excelentiam a preotiloru nostru.“ „Noi multu reu atribuim preotiei!“ „Si dèca istori'a va fi nepartiala va trebui sè noteze urmatoriu pasagiu în colònele secululu presinte:“ „Èrá timpu candu preotimea nòstra persecutata serman'a, desconsiderata a suferitu multu și în suferintiele ei avè grige de poporulu romanu, dara totu acèsta preotime în tempurile urmate mai usidre a lasatu din moravurile strabune, s'a datu locomiei s'a despartitu de turma care apoi a picatu prèda intrigeloru straine și nepotendu poporulu suportá grelele urmari ale locomiei (pricepe corespondintele locomi'a din partea preotiei. cor.) s'a desbinatu în doue tabere contrarii de mórte un'a alteia.“

Acèst'a este stilulu în care acúsèza dnèlui preotimea înaintea forului nationalu! Aceste sunt cuvintele și asertiunile dnului ARGUS, pre care pretinde a se și eternisá în paginile istoriei contemporane; adeca dnèlui dèca ar face sèu scrie istori'a presintelui, ar cutèzã dupa conceptele ce le are despre starea natiunii nòstre a spune: că natiunea romana la anul 1873 s'a desfacutu în doue tabere contrarii, care se macela un'a pre alt'a, și acèst'a s'a intemplat prin intrigile preotiei etc. Iudece publiculu, nu este acèst'a o absurditate? Căci eu presupunu că nici chiar în Banatu nu e preotimea despartita de turm'a sa, nici nu e asia de stricata ca sè lucre spre daun'a poporului; căci atunci ea singura s'ar rufinã pe sine; pentru că. trebue se scie si Dnulu ARGUS și cei de o convingere cu elu, că între preotime și între poporulu nostru, este o asia mare legatura, încãtu despartinduse unulu de altulu anevoie va potè trãi preotulu ca preotu și poporulu ca poporu romanu; că aci este o legatura mare o

*) Căci eu nu credu că e numai cutare pusleu care scrie la comanda ori ce și ori cum numai se fia. Auct.

legatura chiar naturala, de aceea anevoie se pòte presupune aceea ce dice Dnulu ARGUS, ca preotulu se lucre spre ruinarea poporului seu. Se intempla, de poporulu are certe cu preotulu și din contra preotulu cu poporulu. Dara n'ati vedutu dnevoștre pre parinte mergendu cu fiulu seu adevèratu la lege? N'ati vedutu mai departe pe fiulu adevèratu luandu de capu sèu de barba pe tatalu seu? N'ati vedutu pe parinte tipandusi pre fiulu seu în lume și lipsindulu de dreptulu de mostenire? N'ati cetitu în sant'a evangelia, că parintele în onórea fiului ce l'a tipatu în lume, la revedere si'a taiatu vitelulu celu grasu? etc. Deci dara omului intieleptu nu i se cade a face deducere dela unele casuri particulare la generalitate.

Nu sciu unde vede Dnulu ARGUS natiunea romana despartita în doue tabere contrarie, prin negrigint'a, intrigele și locomi'a preotiei?

La aceste dèca stãmu și judecamu trebue se ne esprimamu, că asertiunile dnului sunt nefundate și fora temeiu, pare că numai pèn'a singura a scriu: era mintea s'a ospetatu.

Nu vreu se combatu pre Dnulu ARGUS intru aceea, că dóra la preoti lipsesce poff'a de avere, căci preotulu înca este omu și fiintia vietuitóre și acèst'a pretinde însasi natur'a, ca omulu în veci se nu se lenevesca, ci sè se lupte pentru asigurarea esistintiei sale; acèst'a o facu și vermii și passerile și tóte vietuitórele dupa faci'a pamentului.

Cumca preotulu ar luá cu forti'a dela cineva și chiar dela poporu aceea ce nu i compete, esto o imposibilitate; căci preotulu nu are putere de a fortiá, ci elu numai competintiele legale pòte sè le incaseze, pentru că dèca ar tocmai poffi preotulu dela cutare parochianu, ceva competintie nelegale, elu nu se invoesce ale solvi acele din voi'a lui, și asia preotulu trebue se le incaseze pe calea legi, și ne fiindu competintia lui legale, cum o vá motivá înainte legei, ca sè o pòta incasá?

Cumca cutarele preotu capata dela ingropatiune 20, 30 sèu și 40. fl. nu e lucru de mirare nici de condemnatu; căci acèst'a credu, că la noi la romanii se intempla fórte raru, dóra odata sèu de doue ori în vièti'a unui preotu, — pâna candu la alte natiuni e lucru de tóte dilele, căci poporulu lor e mai galantu și mai avutu. — Sèu Dnule ARGUS, — dèca cumva esti preotu, — ai în parochi'a Dtale unu omu în stare fórte buna și îi móre soci'a sèu altu cineva și vine la Dta și te róga ca se-i faci o ingropatiune, cum n'a mai fostu în aceea comunitate, Dta atunci ca omu cu capacitate, era-si vrei se arati, că candu poftesce cineva tieremonii, esti capace ale impliní si asia te puni si faci celu putieniu trei predici: un'a la cas'a repausatului, alt'a în biserica și a trei'a la morminti; dupa aceea cealalte tieremonii înca le implinesci în unu modu escelintu, asia încãtu consangeni mortulu sunt fórte indestuliti, era Dtale-ti costèza aceea ingropatiune unu lucru de doue dile întregi și câteva parti din nópte; și dupa ingropatiune vinu consangeni mortulu si-ti punu pe mèsã vre o trei banci de 10. fl.; óre refusareai Dta vre un'a din acele? Si óre primindule facut'ai vre o crima sèu vre unu pecatu nationalu sèu sufletescu?

Eu asia presupunu că se intempla stótele cele mari, ce nu încapu la socotèla unor'a.

Vorbesc Dnulu ARGUS de stól'a cea moderata și umana facuta pe tempulu imparatesei Mari'a Teresi'a, ce se afla la consistoriu aradanu si spune că ar trebui afgèta pe usi'a bisericeii. E bine Dnule, candu poftesci acèst'a, atunci nu mai poti poffi dela preotu mai multu „zèlu de sacrificiiu nationalu“ căci-lu bantue neajunsurile pâna la sufletu și cauta sè se lupte pentru esistintia. Fii nepartialu și judeca drèptu, căcite dici a fi „propoveduitorulu adevèrului“ și ostasiu angajat pentru apararea legiloru divine.

Cum poftesci ca preotulu sè se lupte înca și mai cu mare resolutiune și cu mai mare focu, pentru emanciparea natiunii, — care altmintrele e la inim'a fiesce carui'a preotu, căci dupa cum mai spusèu că, între preotu și poporu este o legatura naturala și aceea legaturia poftesce ca preotulu sè se ingrigesca despre emanciparea natiunii, care e și emanciparea sa propria; deci acele a fostu numai nesce cuvinte superflue din gur'a Dnului ARGUS, căci elu a trasu la indoie la si iubirea de sine a preotulu; de unde dèca facemu deducere trebue se dicemu că Dnelui are idei fixe, — dèca vrei se iai și pucinele puteri sèu isvóre de esistintia, ce prin traditiu și usu le-au ereditu dela antecesorii loru cei vechi, cari incaltati în opinci și cu obele de lana, — ce nu le costá mai multu de 40—50 cr. tóta incaltiamintea, — erau asia de fãlosi, ca si cum ai fi Dta astadi într'o pãreche de cãltiuni de lagu, care te-ar costá baremu 25. fl. v. a. și între aceste dèca cautamu este o diferentia gigantică și pentru aceea preotulu nostru e totu asia dotatu, casi atunci; dara se pretinde dela elu ca sè fiu omulu tempulu, — căci eu voiu umblá bucuros în opinci Dnule ARGUS, fora poftescu ca sè incepi dta, că atunci nu-mi va fi rusine, — si acèst'a o dicu pentru aceea că sum con-

vinsu că Dta nu vei face acést'a, pe langa tóte că voesci a combate lucsul etc. Dara eu presupunu că a se portá omulu cuvintiosu dupa cum se pórtá omenii de omenie si asemeniui lui nu e lucsu, ci-e unu lucrú cuvintiosu si onestu, care te recomanda de a pote fi onoratu si de lumea din afara. Deci fi bunu si judeca despre aceste!

„Noi nu amu fi contrari între imprejurarile de facia, deca natiunea ar fi despartita si in mai multe religiiuni.“ Asia dice Dnulu ARGUS — ca si unu preotu escelinte ce este; dara in urmarea acestei asertiuni dnélui póte fi ori ce escelinte numai preotu nu, cá-ci asertiunea acést'a este oblu indreptata in contr'a acelei fortetie, pe murii cáreia dnélui a juratu, cá se va luptá, pe vietia séu mórté. Dnelui este preotu si are dorintia, ca natiunea nóstra, — scump'a nóstra mama, — se se mai desbine, se se mai rupa de catra olalta? ca si candu i-sar para cá e prea bine consolidata, e pré tare. Acést'a asertiune se o fia disu dnulu ARGUS ori ca preotu, ori ca romanu, dupa parerea mea a ratacitu fórte; pentrucá ca preotu are detorintia a se luptá pentru latirea séu baremu sustienerea in statulu quo a religiei aceleia la care apartiene si la altariulu cáreia se inchina si se róga „pentru impreunarea credintiei“ ect. Éra ca romanu adevératu, — macaru se fia chiar mahumedanu de lege, — inca nu póte dorí desbinarea natiunei, cáci natiunea nóstra numai atunci va fi tare deca tóte membrele, nervii si chiar porii cei micuti voru ocupá loculu lorú in corpulu natiunalu, si acelu corpú cu cátu va fi mai mare si mai bine disciplinatu cu atátu va fi mai tare; acést'a este unu adevéru. De pre care ti-lu voiú demústrá séu din istoria séu din natura séu fisica, ba chiar si prin reguli matematice fórte usioru si simplu deca vei voi! Deci eu nu asiú voi desbinarea natiunei, si chiar din contra asiú dorí si pófti: ca tóta ras'a latina se fia de o lege cu noi, ca asia si religionaruminte se fimu impreunati intrunu corpú, si asia uniti intru tóte se ne luptamu noi la resaritu si ei la apusu — pé cái diferite séu chiaru uniforme — contr'a inimiciloru rasei nóstre comune. Dara se lasamu acuma acést'a, se ne întórcemu la preotime.

La noi preotimea este invinuita pentru multe erori ce se facu pe terenulu natiunalu de si ea de multe ori nu e vinovata; dara se pretinde dela ea, ca se se lupte si cu voi'a si fara voia — cáci bagséma nu avemu alti luptaci — si de cade luptându-se e inculpata; de invinge e tacuta; dara aceea nu judeca nime-ne cá, luptatoriulu trebuie se fia liberu, adeca nici manile, nici pitiórele nici chiaru gur'a se nu-i fia legata, ca in casu de lipsa si cu acést'a se póta rupe pentru apararea dreptului, pentru care se lupta. Dara inzedaru va imputá cineva preotimei, pentru cá nu e mai energiósá, între imprejurarile de facia; cáci ei ii sunt legate si manile si pitiórele si gur'a de multe ori, prin dotatiunea cea rea, pre care Dnulu ARGUS voescé a o luá cu totulu, dicendu cá e destulu pentru preotu 5—600 fl. ce-i aduce sesiunea de pamentu, ce e dreptu Dnelui dice despre Banatu, — cáci pe la noi nu se prea intempla, ca se aduca atáta venitú a sesiune de pamentu, — dara credu cá nici in Banatu nu se lucra pamentulu de sine; ci ca se póta dobandi din o sesiune de pamentu 500 fl. cu debuna séma mai are ca se dee anticipative pe la lucratori si pe semantia baremu 2—300 fl. si éta mai remanú 200 fl. din care trebuie se mai solvéscá baremu 30—40 fl. contributie si asia i remane venitú curatu 160 fl. cu care bietulu preotu — fiindu lipsitu de stóle si de biru, dupa cum póftesce Dnulu ARGUS, — se traésca unu anu de dile, cu vre o doi trei prunci pe langa elu si cu vre o doi. la scóla undeva. Fiindu acuma preotulu in astu feliu de imprejurari; óre mai are dreptu alu inculpá cineva, pentru cá la vre o adunare natiionala, — unde-i trebuie pentru spese de calatoria si viptu celu pucinu 12—15 fl. — nu se va presentá? Eu credu cá nu! si deca nu, óre nu-i sunt lui legate pitiórele prin saracia de a poté merge se vórbésca in cause natiionale? Si óre este elu atunci liberu? nu este slavulu seraciei? care nu e capace a se luptá nici pentru esistinti'a lui propria.

Asia sta tréb'a Dnule ARGUS cu dotatiunea preotimei, nu lupá cum dici dta.

— Deci deca vrei ca prin preotime se se emancipeze natiunea, de care parere sum si eu, si nici nu avemu alta cale mai sigura catra scopu, atunci propune publicului ca se se doteze preotimea cátu de bine, ca asia teologiile nóstre se se umpla de nesce teneri capaci, de buna si mare sperantia, asia ca numai cei ce nu vor poté fi primiti in teologia aceia se se resolveze la alte carieri, éra nu din contra. Atunci te asiguru Dnule cumcá peste 20—30 ani avemu preoti capaci baremu 2—300 numai in dieces'a Aradului; dintre cari potemu computá cá vre-o 40—60 se se ocupe cu literatur'a, éra ceialalti ca omeni independenti si resoluti, voru se luptá pe alte cái pentru emanciparea si in florirea natiunei si a bisericei nóstre natiionale.

Dara se capete preotulu din sesiune chiaru 600 fl. venitú curatu, inca nu e destulu; séu nu ai Dta cunoscintia despre

aceea, cumca unu simplu scrietoriu dela tribunalulu séu judecatoria regésca, — care nu are de a se luptá numai cu pén'a in cancelarie, de dominetia pana sér'a, — nu are de a face caletorii pentru cause natiionale, séu pentru ca se-si duca prunculu la scóla nici nu are copii séu socia la care se mai imparta din cele 600 fl. ci le folosescé tóte numai pentru persón'a lui; si totusi se va-éra cá nu se ajunge; dapoi unu omu cu familie grea, unu cetetiénu de frunte, unu luptace natiionalu se se indetuleze cu 600 fl. care nu suntu destulu pentru o persóna singura, care nu e chemata numai de asi pázi de pén'a sa.

Dara pe langa tóte aceste dotatiuni rele si invinuiuri din partea unora si altora, totusi sum in stare a documentá cu date, cumca din clas'a acélora, — ce le place a batjocuri preotimea cu indiferentismu natiionale si altele, — au esitu mai multi vendietori de natiune de cátu din cleru, pe langa tóte cá clerulu preponderéza si de 30 de ori clas'a lorú; si nici nu ar fi mirare deca s'ar aflá si mai multi reutaciosi. Dara créda toti cei de o convingere cu Dnulu ARGUS, cá preotimea nóstra si-face detorintia sa si astadi tocmai ca si in tempurile trecute, atáta facia de natiune, cátu si de biserica; pentru cá se afla si între preoti, câte unu Popa Alexa si câte unu Füstös, se se condemneze tóta preotimea? acést'a nu e nici logicu nici rationalu.

Preotimea e dedata inca din vechime a tacé si a face; éra nu a latrá in tonu de vulpe, ca se sparie iepurii din culciusiu si se-ii prinda; dupa cum e datin'a unora in tempulu de acuma. — Dara se me întórcu unde am lasatu.

Dnulu ARGUS vrea ca dela ostasii cu cari voescé a plecá la lupta se le iee si prifónt'a din borneu, necum se le mai dee si câte unu picu de carne la ea, si câte unu picu de vinu, ca se se lupte mai cu voie si cu curagiu; nuscii Dnule cá chiaru si o vita deca-i voi trage nutretulu nu te póte servi dupa placu.

„Darea Statului, darea comunala, darea sidocsiala, docintelui, protopopului, sioselele, dolmele, vacariulu, purcariulu, stavarulu gradinariulu, patrol'a de nóptea, finantii etc. tóte aceste suntu dári drepte dupa parerea Dnului ARGUS, si numai birulu si stólele preotului suntu nedrepte, ne competinte, numai aceste seracescu poporulu; adeca numai preotulu nu are competentie legale, preotulu care dupa cum singuru Dnulu ARGUS scrie cá: „in prim'a lini: face organulu ce sustiene si cresce corpulu natiionalu“ si totusi numai elu trebuie lipsitu de suculu acél'a, ce-lu pretinde natur'a dela orice vietate. Mai sci-si unu asia feliu de omu iubi natiunea sa? care singuru recunósce, cumca: preotimea suntu nervii cari sustienú corpulu natiionalu si totusi póftesce, ca acélora se li-se iee suculu si atunci eo ipso se va uscá si va peri totu corpulu. Cetesce-ti articululu Dnule ARGUS si te convinge cá ai scrisu asia, si ai scrisu fórte fora de logica.

Nu potú trece cu vederea, ca se nu mai aratu Dnului ARGUS inca o eróre, nu sciú cu voi'a séu fora de voia a facut'o; Dnului mai scrie: „cá locomi'a preotiloru se ne reforme religiiunile“; despre locomi'a acést'a amintesce Dnulu auctoru sus laudatu, fórte desu in articululu seu, care locomia o dice cá, — se cuprindé in stóle si in biru, la care am vorbitu destulu; fora aceea nu incupe cu mintea si cu judecat'a mea, cum de dice Dnulu ARGUS: „se ne reforme religiiunile“ au dóra dnélui ca preotu romanu gr. or. are mai multe religiiuni de un'a? deca e asia, atunci nu me miru, cá scrie in contr'a starei preotimei nóstre, nici de aceea nu me miru, cându dice „cá noi nu amu fi contrari între imprejurarile de facia, deca natiunea nóstra aru fi desbinata in mai multe religiiuni“, cá-ci Dnelui deca are mai multe religiiuni si inca ca preotu, atunci credu cá apartiene si la ori care natiionalitate din lume si prin urmare starea Dnelui e asigurata baremu ca si a liliacului.

Me iérta Dnule cá póte cá, unde si unde am scrisu in unu stilu, ce nu-ti va placé, dara crede-me cá asia a pretinsu articululu scrisu de Dta. Inainte de a incheiá te rogu deca esti de aceea convingere dupa cum ai scrisu; vina si-ti lamuresce ideele mai logicu, ca se nu te sfiesci a stá cu numele propriu langa ele. Cáci eu cerendu ospitalitatea. on. red. „Albina“ *) in interesulu adevéruului te voiú intimpiná si combate cu modestele mele argumente cu care credu ca te voiú convinge si pre Dta.

La revedere!
Mihailu Sturza,
preotu.

*) „Albina“ in sa a refúsatu de a lasá, ca se se lamuresca adevéruulu acolo, si la acelu publicu — alu seu — de unde a esitu mintiun'a cea neobraznica, prin ce se documentéza cá foi'a „Albina“ nu e a publicului, ci e a unora persóne, si nu esprima adevéruulu, ci voi'a si ideele acélora cu care pretindé a insielu publiculu. Dara pe langa tóte, cá mi s'a donogatu cererea, ca se potú scrie si eu la acelu publicu la care a scrisu Dnulu ARGUS, totusi lu-provocu in colónele altei foi, ca se pasiésca a-si lamuri aceea ce a scrisu, cu documente si cu subscrierea proprie; cáci pana nu va face acést'a in dechieru de unu siarlatanu si unu mintinosu, din preuna cu tóte scrierile lui, ce a esitu sub acesta nume.

VARIETATI.

= Conflictul dintre mitropolitul Calinicu si sinodul Romaniei s'a potolitu cu totul, convenindu ambele parti a se revisui regulamentul fecutu de sinodu si a se suprima tôte dispozițiunile de cari se plangea mitropolitul Calinicu. între altele, mitropolitul primatu, candu va voi se viziteze eparchia celui de Iasi cata se i dea de scire. Altu-felu n'o pôte visitá, decátu fiindu in-sarcinatu de sinodu, in afeceri de interesu generale pentru biserica. In casu de neputintia a mitropolitului primatu, îndetoririle sale se voru implini de celu din Iasi.

+ *Contribuiri pentru ajutorarea incendiatorilor din Iosasiu au incursu la redactiunea acestei foi urmatoriele:*

1. Pre list'a dlui Ioanu Istinu, profesor de religiune: Iuliu Prohabu 50. cr. Petru Cimponeriu 20. cr. Mibaiu Birisiu 20. cr. Liviu Beldea 30. cr. Vincentiu Russu 20. cr. Victoru Russu 20. cr. auditori de class'a a II. gimnasiala; Vincentiu Gaitescu 20. cr. Iuliu Nediciu 20. cr. Nicolau Mladinu 30. cr. Iustinu Iancu 20. cr. Aureliu Varga 20. cr. studinti in a V. clasa gimnasiala. Sum'a 2. fl. — 70 cr. v. a.

2. Dlu docinte in sistarovetiu Georgiu Bocu 1. fl. v. a.

Redactiunea acestei foi 2. fl. v. a. De totu pana acuma: 5. fl. — 70. cr. v. a.

C o n c u r s u

1

Se deschide pentru statiunea invetiatorésca confesiunale pentru clasa I. din Buteni (cottul Aradului) devenita vacanta prin renunsierea fostului invetiatoriu Demetriu Curta — cu terminu de alegere pe 30 Decembre a. c. calendariulu vechiu.

De acestu postu sunt legate urmátorele emoluminte:

- 1.) 300 fl. selariu anualu
- 2.) 100 fl. pentru quartiru
- 3.) 4 orgii de lemne pentru incaldirea scólei.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de asi susterne recursurile lor adresate catra comitetulu parochiale subscrisului inspectoru, cu terminu pana in 26. Decemvre a. c. st. v. si proviedute cu testimoniu despre absolvirea cursurilor pedagogice si de cualificatiune, si atestatu de moralitate; — vor avea preferintia aceia, cari sunt bine versati in cantu avendu acestia a se presintá, in vr'o Domineca ori serbatore la biserica spre asi dovedi desteritatea in tipicu si cantu.

Datu in Buteni 25 Novembrie 1873.

Comitetulu parochiale. In contielegere cu mine Isidoru Popescu, inspectoru.

C o n c u r s u.

1

Nimicinduse alegerea de invetiatori dela class'a I. si II. din comunitatea Cenadulu-micu intemplata in 8 Septemvre a. c. amesuratu decisului venerabilului consistoriu diecesanu ca senatu de scóle din Aradu dto. 25. Octomvre a. c. Nr. 1879/319 scol. pentru ambele aceste statiuni invetiatoresci se publica de nou concursu cu terminu pana la 16. Decemvre 1873. st. vechiu, candu se va efeptui si alegerea.

Emolumintele la statiunea dela class'a II sunt: 1/4 sesiune de pamentu aratoriu, 200. fl. v. a. in bani; 6. stangeni de lemne moi; cortelu liberu cu gradina intravillana; éra la statiunea dela class'a I. 250. fl. v. a. in bani, 3. stangeni de lemne moi, cortelu liberu cu gradina si unu estravillanu de 150 □ pentru legumi, si in fine pentru ambii invetiatori câte 3. stangeni de paie; éra de incaldirea scóleloru se va ingrigi comunitatea bisericesca.

Doritorii de a ocupá aceste posturi sunt pofiti asi tramite recursele instruite cu documintele prescise in statutulu organicu la subscrisului pana in diu'a alegerei; si a se presintá in faci'a locului in un'a din dominecile ori serbatorile pana in diu'a alegerei séu macar in diu'a alegerei, spre a dá proba despre desteritatea loru in cantarile bisericesci.

Datu in Cenadulu-micu 25. Noemvre 1873. st. v.

In contielegere cu Comitetulu parochialu Mihaiu Sierbanu inspectoru cercualu de scóle.

C O N C U R S U

2

Pentru postulu vacante docentalu in comun'a Sarcia romana, comitatulu Torontalu, se deschide pana in 27. Decembre a. c. vechiu, candu va fi si alegerea.

Aspirantii la acestu postu, recursele sale cu propri'a manascrise — adresate Onoratului Comit. paroch. in Sarcia romana — au ale astérne Inspectorului cerc. de scóle in Iancahidu per Bega Sz. György in comitatulu Torontalu, instruite

cu documente despre absolvirea vr'o unoru clase pregatitorie a preparandiei, a examenului de calificatiune, de moralitate: ér acei recurrenti, cari in diferite posturi docentali ca atari deja au servitu, de pretotindenia se-si documentedie moralitatea sa nepetata desteritatea si diliginti'a in procedur'a docentale si in un'a din dumineci séu serbatori in faci'a locului a se presintá la biserica pentru cantarea rituale.

Emolumente: 84. fl. bani gat'a; pentru lardu 20. fl; 50 ft. saria; 15 ft. lumini in natura séu relutu in bani; 26 cubule grâu macinatu; 20 cubule cucurudiu; 2 orgii lemne; 8 orgii de paie dintre cari are a se incaldi si sob'a de prelegere; 4 jugere pamentu aratoriu care esarendandu-se se pôte capetá unu pretiu apossimativu de 100 fl. la anu; cortelu liberu si 1/4 jugere de gradina de legume.

Sarcia-romana in 8. Novembre 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cerc. de scóle: Ioanu Popoviciu paroen.

C o n c u r s u.

2

Pentru postulu invetiatorescu in comun'a Costeiu maresi micu traciulu protteralu alu Hasiasiului pana in 10/28 Decemvre a. c. candu va fi si alegerea.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a substerne recursele scrise cu man'a proprie, si adresate comitetului parochialu din Costeiu-maresi micu — si substernute D. Inspectoru scolaru cercualu Georgiu Petroviciu in Budintiu — instruite cu testimoniu despre absolvirea preparandiei, despre examenulu de cualificatiune, despre alte pregatiri si de moralitate pana in diu'a mai susu insemnata; tot-odata aspirantii la acestu postu au in un'a din dumineci séu serbatori a se presintá la biserica pentru a dovedi desteritatea in tipicu si cantu.

Emolumentele de acestu postu sunt legate:

- 1.) cortelu liberu cu gradina de legumi.
- 2.) 189 fl. 75. cr. a. a.
- 3.) 11 meti grau.
- 4.) 11 meti cucurudiu.
- 5.) 2 1/4 jugere estravillanu.

Costeiu-mare si micu, 25. Noembre 1873

Comitetulu parochialu

in contielegere cu D. Inspectoru scolaru cercualu.

C o n c u r s u.

2

Pentru parochia din Cusiisiu protopresviteratulu Beiusiului, devenita vacanta prin mórtea fostului preotu.

Emolumintele sunt: pamentu parochialu de 8. cub. de semenatura, stólele indatinatate si quartiru liberu, Nrulu caseloru e 140.

Doritorii de a ocupá aceasta parochia, au a-si trámite recursurile sale instruite dupa prescisele statutului organicu pana la 10. Decembre vechiu a. c. la subscrisului in Ds. Forrau p. ult. Beiusiu.

Ds. Forrau la 24. Novembre 1873. Din incredintiarea Comit. par.

Vasilu Papu, parochu D. Forrau ca suplinte alu oficiului protopopescu de Beiusiu.

C o n c u r s u.

3

1) *Pentru Statiunea invetiatorésca din Ignești* cu salariulu 100 fl. 4 cubule grau, 4 cubule cucurudiu 8 orgii lemne cartiru si gradina de legume; 12 jugere pamentu care in sa mai multu pentru pascutu. —

2) *Pentru Statiunea invetiatorésca din Mineadu*, totu cu acela salariu de mai susu.

Doritorii de a ocupá un'a din aceste statiuni sunt avisiati a-si trámite recursurile lor — instruite in intielesulu statutului organicu adresate catra comitetulu parochialu — unde dorescu a fi alesi — subscrisului in B. Sebesiu pana in 27 Decembr. st. ve. ér alegerea se va tiene in 30 Dec. st. v. totu odata recurrentii, au baremu un'a data, a se infacisiá in respectivele comune cu ocasiunea carei-va serbatori pentru de a-si dá dovéda despre desteritatea loru in tipicu si cantari. Cei cu testimoniu de cualificatiune voru avea preferintia.

B. Sebesiu, 23/11 1873.

Ilie Bosgonu, inspectoru.